

Stan czytelnictwa w Szkole Podstawowej nr 1 w Kielcach 2023

Spis treści

- 1 Metody Badawcze
- 2 Najbardziej atrakcyjna forma czytelnictwa
- 3 Źródła pozyskiwania książek
- 4 Statystyki czytelnicze
- 5 Biblioteka szkolna i jej rola
- 6 Biblioteka szkolna i jej zasoby
- 8 Ulubione pozycje książkowe uczniów
- 9 Podsumowanie: szanse i zagrożenia

Metody badawcze

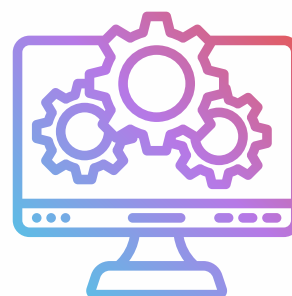
Jako główną metodę badawczą wybrano ankietę online, przeprowadzoną w ramach Tygodnia Kultury Języka Ojczystego. Wzięło w niej udział 120 uczniów z klas 4-8. W ramach uzupełnienia informacji o czytelnictwie korzystaliśmy z wiedzy zdobytej od beneficjentów biblioteki. Zostały przeprowadzone wywiady z uczniami. Bibliotekarze i nauczyciele korzystali także z wiedzy zdobywanej w trakcie pracy i zajęć pozalekcyjnych. Dodatkowym narzędziem, które umożliwiło uzyskanie informacji zwrotnej był system biblioteczny MOL, który służy do obsługi czytelników.

Ankieta – 120 uczniów

Rozmowy z czytelnikami

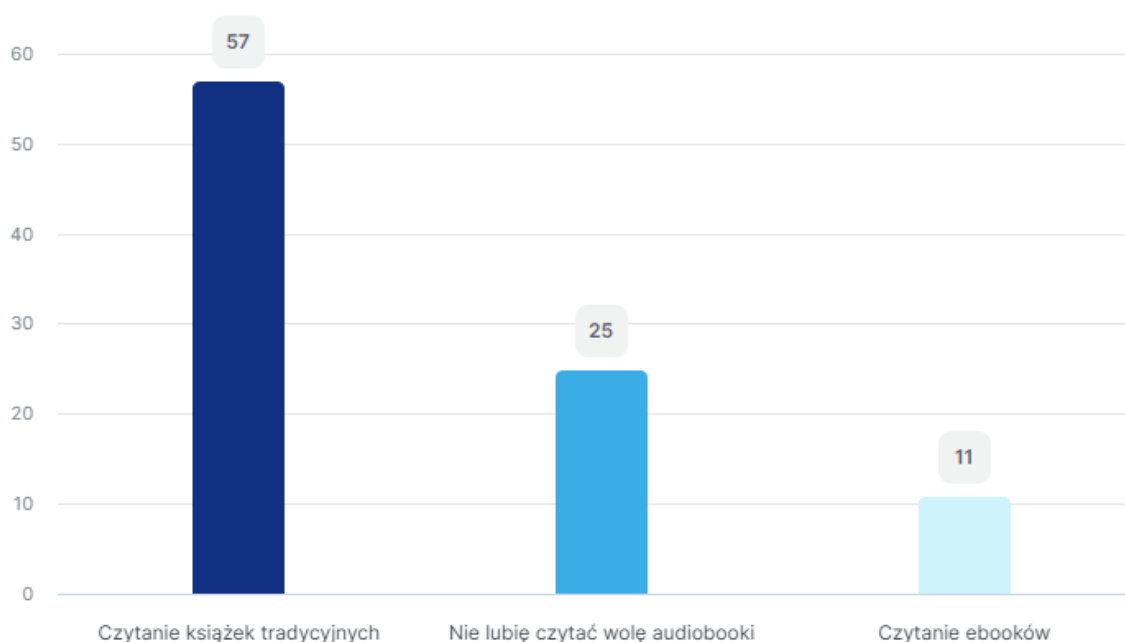
Dane z systemu Mol

Najbardziej atrakcyjna forma czytelnictwa

Jaka forma czytania jest dla Ciebie najbardziej atrakcyjna?

Pierwsze pytanie jakie zadaliśmy naszym uczniom w ankiecie dotyczyło preferowanej formy aktywności czytelniczej. 61,3% uczniów odpowiedziało, że najbardziej lubi czytać książki tradycyjne. 26,9% uczniów odpowiedziało, że nie lubi czytać, ale słucha audiobooki. 11,8% uczniów przejawia zainteresowanie kulturą pisma w formie elektronicznej.

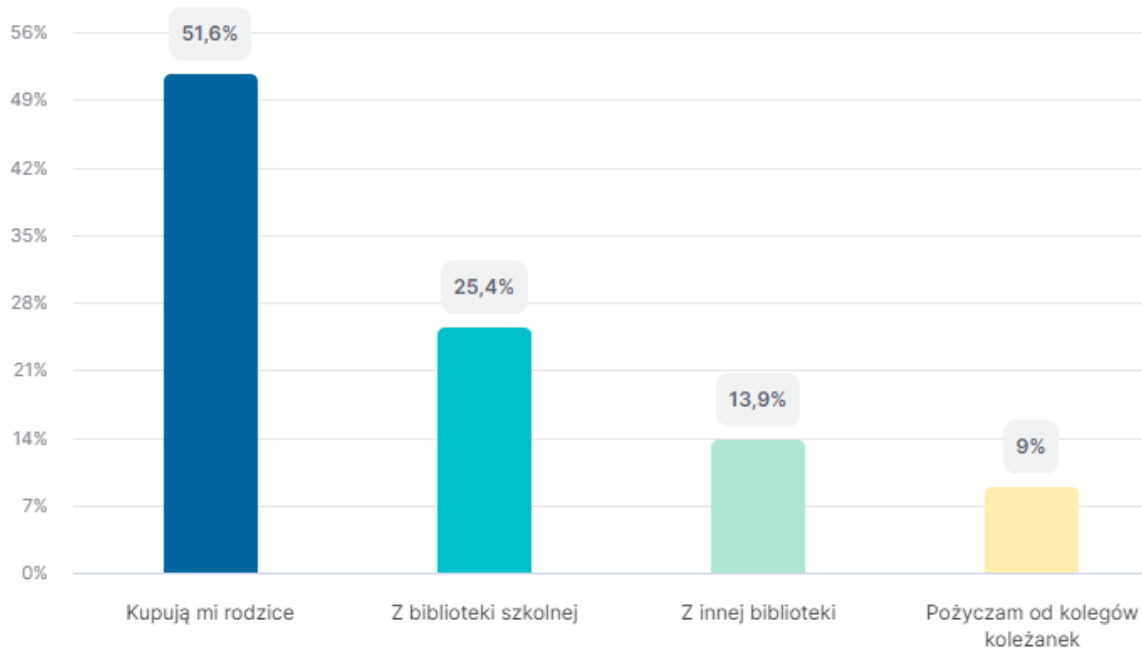

Dane uzyskane po przeprowadzeniu badania wskazują, że biblioteka szkolna, która ma ograniczone środki i nie może inwestować w drogie rozwiązania elektroniczne, kształtuje preferencje czytelnicze uczniów bazując na tradycyjnym modelu kultury pisma – książce papierowej. Około 40% uczniów sygnalizuje korzystanie z materiałów cyfrowych. Trendu nie potwierdzają indywidualne wywiady z czytelnikami oraz zapytania bibliograficzne. Nie zwalnia to jednak z obowiązku uzupełniania księgozbioru o materiały cyfrowe, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom i preferencjom czytelniczym młodego pokolenia.

Źródła pozyskiwania książek

Skąd bierzesz książki?

Uczniowie Szkolny Podstawowej nr 1 Kielcach korzystają z wielu źródeł dostępu do książki. Ponad połowa z nich kupuje książki razem z rodzicami, a co za tym idzie ma w domu biblioteczkę. 25% czytelników jako główne źródło dostępu do kultury pisma zaznaczyło bibliotekę szkolną. Prawie 14% korzysta z innej biblioteki a 9% pożycza książki od kolegów i koleżanek.

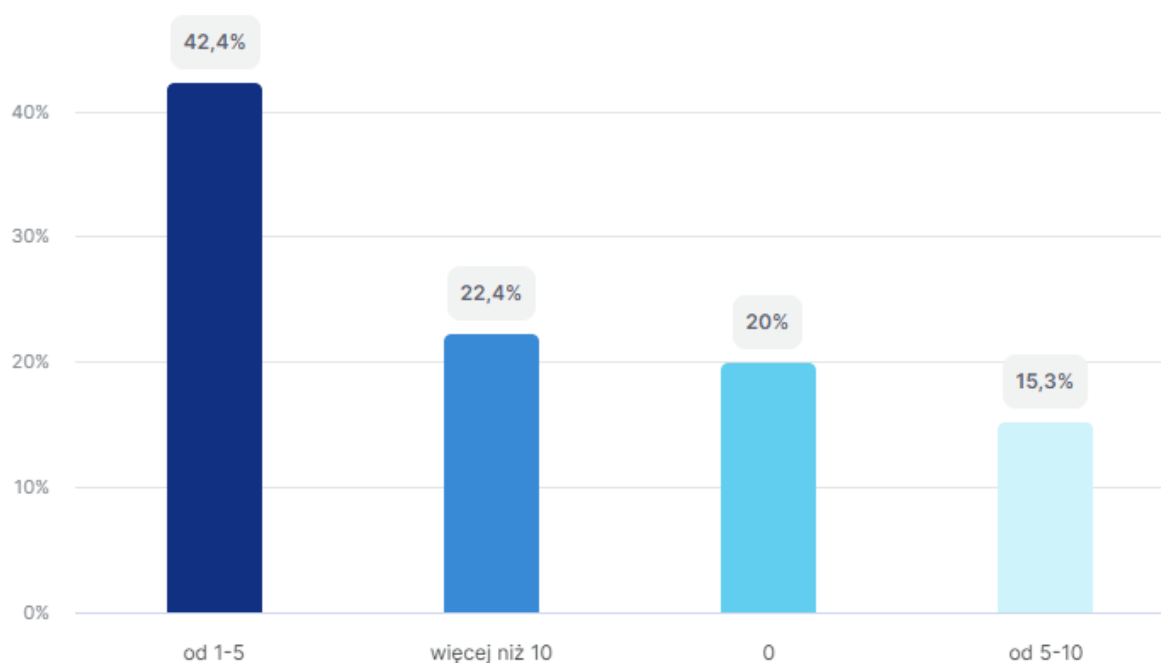

Badanie pokazało, że bardzo istotnym elementem w kształtowaniu preferencji czytelniczych jest dom rodzinny. Drugim w kolejności czynnikiem oddziałującym w tym zakresie na młodego człowieka jest szkoła i inne instytucje kultury. Ankieta ujawniła także ciekawy trend u 9% uczniów, którzy wymieniają się książkami. Można zaryzykować twierdzenie, że może to być grupa bardzo aktywna czytelniczo.

Statystyki czytelnicze

Ile książek przeczytałeś/łaś w ubiegłym roku, nie licząc lektur szkolnych

80% uczniów naszej szkoły jest aktywna czytelniczo. 20% nie czyta książek z wyjątkiem lektur szkolnych. 42,4 deklaruje minimalny kontakt z książkami. 15,3% czyta regularnie, a 22% uczniów to czytelnicy z zamiłowaniem, dla których kultura pisma stanowi podstawowy element rozwoju.

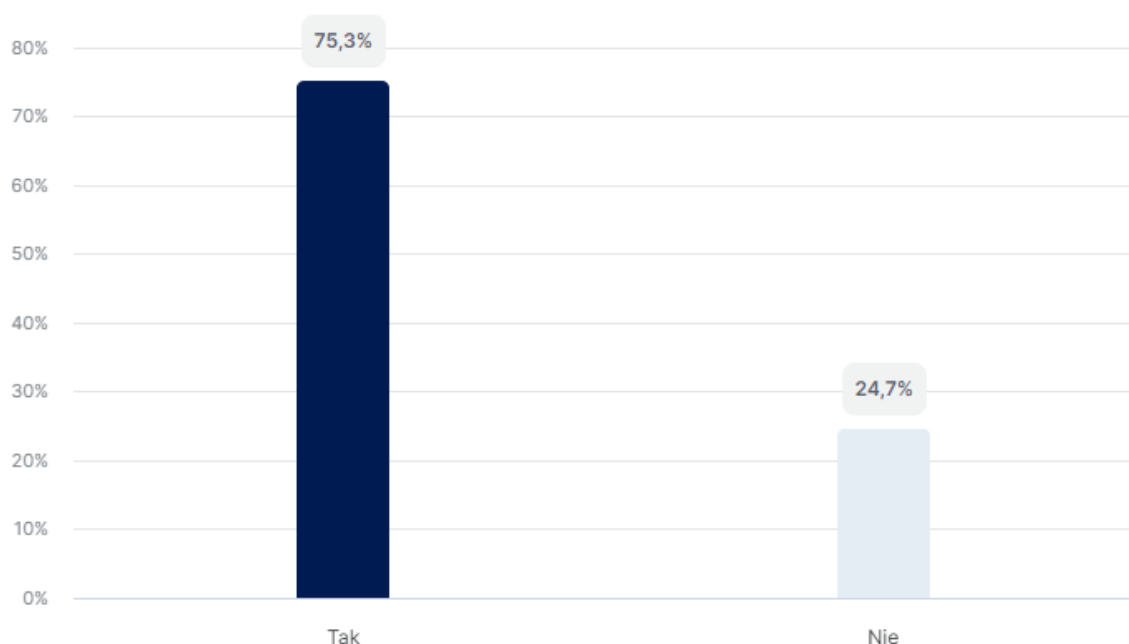

Wyniki aktywności czytelniczej uczniów ujawniły trend odchodzenia części z nich od kultury pisma. 10 lat temu takie zjawisko statystyczne interpretowano jako coś negatywnego. Dzisiaj w dobie otaczającej nas infosfery nie powinno się tego robić. Dla 20% uczniów bardziej atrakcyjna jest kultura audiowizualna, która nie odbiera młodemu pokoleniu szans na rozwój oraz nie ogranicza dostępu do informacji. Warto brać pod uwagę ich zainteresowania i preferencje oraz stwarzać warunki rozwoju dostosowując metody i formy pracy do ich potrzeb.

Biblioteka szkolna i jej rola

Czy lubisz przychodzić do biblioteki szkolnej?

Biblioteka szkolna jest bardzo atrakcyjnym miejscem dla uczniów SP 1. Ponad 75% dzieci odpowiedziało, że lubi przychodzić do biblioteki. Dla 24% z nich miejsce to nie jest pierwszym wyborem do spędzania czasu wolnego.

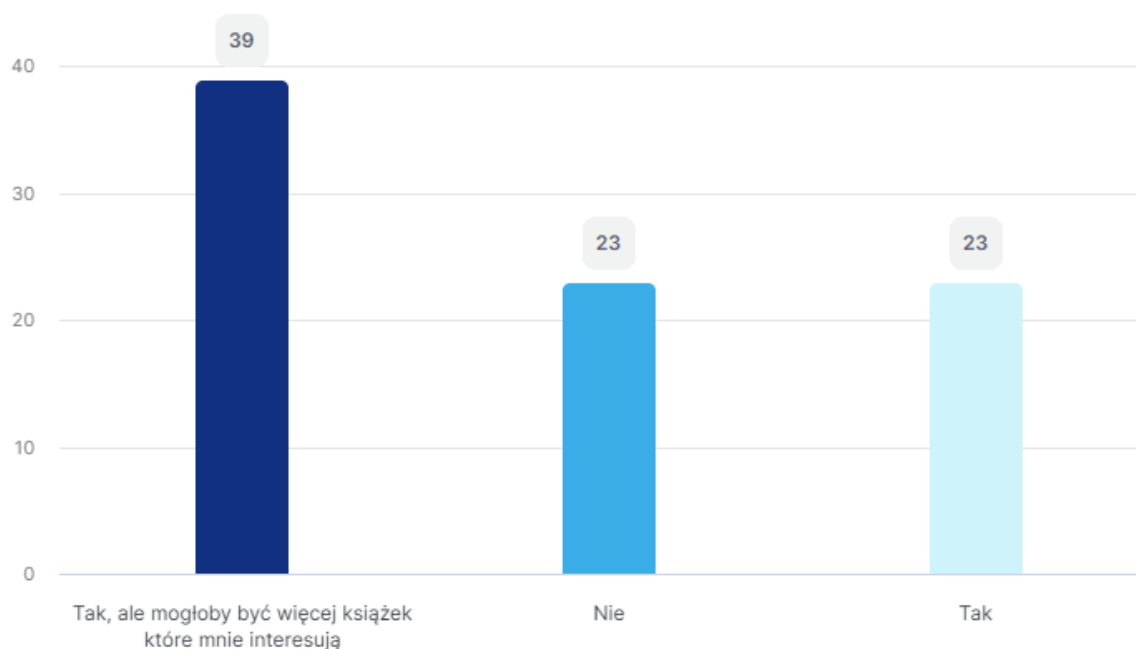

Biblioteka szkolna spełnia swoją rolę w szerokiej gamie usług, które oferuje szkoła. Jest często odwiedzana przez czytelników. Stanowi także przyjazne miejsce, gdzie można odpocząć podczas przerwy, odrobić lekcje, czy porozmawiać z rówieśnikami. 24% uczniów nie lubi przychodzić do biblioteki ponieważ nie identyfikuje się z kulturą pisma, co wyraża m.in. statystyka czytelnicza. Warto także w bibliotece tworzyć dla nich przestrzeń i wychodzić naprzeciw oczekiwaniom.

Biblioteka szkolna i jej zasoby

Czy biblioteka szkolna spełnia Twoje potrzeby w zakresie czytelnictwa

Z analizy ankiety wynika, że zawartość biblioteki szkolnej raczej spełnia oczekiwania dzieci. 77% uważa, że w bibliotece jest spora szansa, że znajdzie odpowiednią dla siebie książkę. 23% odpowiedziało, że zdecydowanie tak, 39% uważa, że tak, ale nie zawsze znajdują to co ich najbardziej interesuje. 23% napisało, że biblioteka nie spełnia ich oczekiwań.

Analizując odpowiedzi na wyżej zadane pytanie, warto się skupić na grupie negatywnie oceniającej księgozbiór biblioteki. Biblioteka jest wyposażona kompleksowo. Posiada rozbudowany dział literatury młodzieżowej oraz literaturę popularno-naukową dla dzieci i młodzieży. Zdaniem bibliotekarzy nie jest możliwe, aby preferencje czytelnicze 23% uczniów były na tak wysokim poziomie, że szkolny księgozbiór nie odpowiadałby im całkowicie.

Zasoby biblioteki szkolnej wzbogacane w ostatnich latach dzięki programom ministerialnym, np. Narodowym Programem Rozwoju Czytelnictwa w dalszym ciągu wymagają uzupełnienia. W badaniu zapytaliśmy uczniów, jakie książki chcieliby mieć w bibliotece. Najwięcej głosów dostała książka Weroniki Malczak pt. "Rodzina Monet". Poza tym uczniowie wymienili jeszcze wiele pozycji książkowych, które przedstawia poniższy wykres.

Ulubione pozycje książkowe uczniów

Podaj tytuł książki, która zrobiła na Tobie największe wrażenie w ubiegłym roku?

Odpowiedzi na zadane pytanie dobrze odzwierciedla wykres zobrazowany w formie wordcloud. Wynika z niego, że największe wrażenie na naszych czytelnikach robi "Harry Potter", "Baśniobór" i "Dziennik Cwaniaczka". Wszystkie wymienione pozycje znajdują się na półkach biblioteki szkolnej. Warto także zwrócić uwagę, że uczniowie w bardzo różnicowany sposób określają walory estetyczne literatury.

Podsumowanie – szanse i zagrożenia

W Szkole Podstawowej nr 1 w Kielcach 80% dzieci z klas IV–VIII dobrze odnajduje się w kulturze pisma. Dużą odpowiedzialność za proces kształtowania nawyków czytelniczych u naszych uczniów odgrywają rodzice, nauczyciele poloniści oraz bibliotekarze. Istotnym czynnikiem wywierającym wpływ na aktywizację czytelniczą ma biblioteka i czytelnia, która według danych z ankiety cieszy się zainteresowaniem. Potwierdza to także statystyka wypożyczeń systemu Mol oraz obserwacje nauczycieli bibliotekarzy. Na każdej przerwie uczniowie przebywają na terenie biblioteki.

Na podstawie zebranych informacji można zaryzykować twierdzenie, że proces kształcenia ogólnego realizowany jest zgodnie z podstawą programową, której elementy obejmujące zakres czytelnictwa, nakazują placówkom oświatowym wprowadzanie uczniów w świat literatury oraz kształtowanie kompetencji czytelniczych. Praca kadry pedagogicznej w SP 1 w dłuższej perspektywie będzie miała pozytywny wpływ na ogólny rozwój jednostki na wyższych szczeblach edukacyjnych.

Około 20% uczniów nie wykazuje zainteresowania czytelnictwem jako sposobem spędzania czasu wolnego. Nie lubi także przychodzić do biblioteki. Biorąc pod uwagę nowe opracowania naukowe na temat młodego pokolenia oraz rozwoju społeczno-kulturowego krajów OECD nie trzeba traktować tego zjawiska jako coś negatywnego. Warto spojrzeć na ten problem pod kątem zmian kulturowych: przechodzenia z kultury pisma do kultury audiowizualnej.

Szanse

1. Kontynuowanie dotychczasowej pracy oraz pielęgnowanie dobrej atmosfery wytworzonej wokół biblioteki.
2. Stworzenie w bibliotece pracowni audiowizualnej dla 20% uczniów niekorzystających z zasobów biblioteki.
3. Organizowanie wśród czytelników koleżeńskej wymiany książek i komiksów.
4. Propagowanie wśród uczniów informacji o zbiorach cyfrowych biblioteki.
5. Wykorzystanie potencjału uczniów do organizowania akcji promocyjnych z wykorzystaniem technik audio-wizualnych.
6. Aktywizowanie uczniów przychodzących do biblioteki do działań na rzecz szkoły i środowiska lokalnego.
7. Prowadzenie w bibliotece we współpracy z nauczycielami bibliotekarzami lekcji interdyscyplinarnych z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi i metod pracy.
8. Tworzenie w bibliotece przestrzeni do swobodnej wymiany myśli i pomysłów między uczniami i gronem pedagogicznym.

Zagrożenia

1. Niewielkie zainteresowanie czytelnicze książkami popularno-naukowymi.
2. Na przerwach w bibliotece przebywają głównie uczniowie klas 5 i 6.
3. Brak spotkań z rodzicami i uświadamiania ich o etapach rozwoju czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.
4. Niepodejmowanie działań mających na celu zachęcenie 20% uczniów do angażowania się w życie biblioteki.
5. Zaprzestanie uzupełniania księgozbioru tradycyjnego, audio i e-book.
6. Zbytne stawianie na nowoczesność przy jednoczesnym odchodzeniu od tradycyjnych form pracy i edukacji.